

Suomen tilasto-olympialaisten 2023–2024 säännöt, Tilastokeskus

1. Tavoitteet

Tilasto-olympialaisten yleiset tavoitteet:

- Edistää uteliaisuutta ja mielenkiintoa tilastoja kohtaan oppilaiden keskuudessa.
- Rohkaista opettajia käyttämään uudenlaisia materiaaleja ja metodeja tilastojen opetuksessa edistämällä todellisen tiedon käyttöä ja opitun tilastotiedon soveltamista.
- Osoittaa tilastotiedon merkitys oppilaille ja opettajille yhteiskunnan eri osaluilla, tehdä tilastoja yliopiston oppialana tunnetuksi.
- Edistää ryhmätyöskentelyä ja yhteistyötä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Osallistuminen

Osallistuminen tilasto-olympialaisiin on avoin ja maksuton kaikille yläkoululaisille sekä lukiolaisille ja muille toisen asteen ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille, jotka opiskelevat Suomessa. Kilpailuun voi osallistua 1–3 oppilaan joukkueilla. Ryhmän kaikkien oppilaiden tulee käydä samaa koulua ja kuulua samaan osallistujakategoriaan. Ryhmän työskentelyä valvoo oman koulun opettaja, joka myös ilmoittaa ryhmän kilpailuun. Kilpailun kielenä käytetään suomea ja englantia. Ensimmäisen tehtäväkokonaisuuden vaiheissa a) ja c) kielenä on suomi ja vaiheessa b) kielenä on englanti. Kansallisessa finaaltehtävässä, eli videotehtävässä, puhuttuna kielenä voidaan käyttää suomea, ruotsia tai englantia.

Ylärajaa osallistuja- tai joukkueäärälle yhdestä koulusta ei ole, kaikki kiinnostuneet saavat osallistua. Yhdellä opettajalla voi olla valvottavanaan useita ryhmiä.

Oppilaat eivät saa osallistua useampaan kuin yhteen joukkueeseen.

Jokainen ryhmä osallistuu jommassakummassa kilpailun kahdesta kategoriasta:

Kategoria A: lukio / muut toisen asteen ammatilliset oppilaitokset (noin 16–18-vuotiaat)

Kategoria B: yläkoulu (noin 14–16-vuotiaat)

3. Ilmoittautuminen

Opettaja ilmoittaa oppilasryhmät mukaan tilasto-olympialaisiin Tilastokeskuksen sivuilla tilastokeskus.fi/tilasto-olympialaiset. Rekisteröityessä on ilmoitettava kaikki lomakkeessa vaadittavat tiedot. Mahdolliset kysymykset voi lähettää sähköpostitse kilpailun koordinaattorille osoitteeseen: leena.aulaskari@stat.fi.

4. Tehtävät ja arviointikriteerit

Suomen tilasto-olympialaisiin kuuluu kaikille avoin kolmiosainen karsintatehtävä, jota seuraa kansallinen finaali. Kaksi kansallisen finaalin voittajajoukkuetta/kategoria pääsevät mukaan kisaamaan Euroopan finaaliin. Suomen kilpailu on osa Euroopan tilastokilpailua.

Ensimmäinen tehtävä:

Ensimmäinen tehtävä tehdään sähköisellä lomakkeella. Tehtävä koostuu kolmesta testistä, joissa on rajatut vastausvaihtoehdot. Kysymyksissä on neljä vastausvaihtoehtoa, joista vain yksi on oikein. Kaikkea ei tarvitse tehdä kerralla, vaan kilpailuajan puitteissa ryhmät voivat palata jatkamaan tehtäviä ja muuttamaan vastauksiaan. Kirjautuminen sulkeutuu aina 45 minuutin kuluttua, jonka jälkeen voi halutessaan kirjautua uudestaan. Tehtäviä tehdessä vastaukset tulee tallentaa tasaisin väliajoin.

a. Virallisen tilastotiedon käyttö

Tavoitteena on vastata 10 kysymykseen monenlaisesta tilastotiedosta. Tehtävää varten oppilaat tutkivat Tilastokeskuksen (stat.fi) sekä muiden virallisten tilastoinstituuttien verkkosivustoja. Kysymykset ovat suomeksi.

b. Tilastollisten raporttien tulkinta

Tavoitteena on vastata 10 kysymykseen koskien myöhemmin ilmoitettavaa Eurostatin nettijulkaisua. Julkaisu ja siihen liittyvät kysymykset ovat englanniksi.

c. Perustietotesti

Tavoitteena on vastata 10 kysymykseen koskien tilastollisia peruskäsitteitä, kuvioiden tulkintaa, todennäköisyyslaskentaa jne.

Molemmille osallistujakategorioille on valmisteltu kokoelmat eri vaikeustason kysymyksiä. Kysymykset ovat suomeksi.

Arviointikriteerit, ensimmäinen tehtävä

Jokainen ensimmäisen tehtävän kolmesta testistä arvioidaan joko hyväksytyksi tai hylätyksi, ottaen huomioon, että oikeasta vastauksesta saa yhden pisteen, väärä vastaus

vähentää pistemäärää 0,33 pisteellä ja vastaamatta jätetystä kysymyksestä ei saa eikä se vähennä pisteitä.

Kolmen testin arvioinnin suorittaa automaattisesti ohjelma, joka myös määrittää ensimmäisen tehtävän loppupistemäärän. Ensimmäisen tehtävän tulos saadaan laskemalla kaikkien kolmen testin pisteiden aritmeettinen keskiarvo, joka pyöristetään yhden desimaalin tarkkuudella, ja kertomalla tulos kymmenellä, niin että lopullinen pistemäärä tehtävästä on enintään 100 pistettä. Näin saadaan selville kaikkien osallistuvien joukkueiden sijoitus kilpailussa karsintatehtävän jälkeen. **Ensimmäisestä tehtävästä saadut pisteet määrittävät, pääseekö ryhmä jatkoon kansalliseen finaaliin.**

Ryhmät, jotka läpäisevät ensimmäisen tehtävän saavat todistuksen.

Kansallinen finaalitehtävä:

Kansallinen finaalitehtävä on videolle tehtävä esitys annetusta aiheesta.

Joukkueet tekevät enintään kahden minuutin pituisen videon annetusta aiheesta. Tehtävässä tulisi olla tilastollinen näkökulma, ja sen puhuttuna kielenä voi olla englanti, suomi tai ruotsi. Tehtävää suunniteltaessa kannattaa ottaa huomioon eurooppalaisen finaalin ohjeistus. Videon aihe valittiin joulukuussa 2023, ja se on ” Everything was better before! Truth or not?” ([muutos kappaleeseen 2.1.2024, lisätty englanti puhuttuun kieleen sekä videon aihe](#))

Kaksi parasta ryhmää kustakin kilpailukategoriasta voivat jatkaa Euroopan finaaliin. Euroopan finaalia varten kansalliseen finaaliin tehty video tekstitetään englanniksi ja videon teosta laaditaan kirjallinen kuvaus. Jos jokin ryhmä ei halua jatkaa, pyydetään seuraavaksi sijoittunutta ryhmää jatkamaan Euroopan finaaliin.

Arviointikriteerit, kansallisen finaalitehtävä

Raati käy läpi kaikki finaalivaiheeseen osallistuvat videot ja valitsee järjestykseen molemmista kategoriasta viisi parasta videota. Näiden videoiden tekijäjoukkueet palkitaan Suomen tilasto-olympialaisten voittajina. Palkitut joukkueet saavat työstään henkilökohtaisen palautteen. Raadin kokouksesta pidetään pöytäkirjaa, ja toisetkin joukkueet voivat halutessaan pyytää työstään palautetta, johon vastataan pöytäkirjan merkintöjen pohjalta.

Raati arvioi työssään videoiden tyyliä ja luovuutta, sekä videon viestin selkeyttä. Raati kiinnittää huomiota asianmukaisten tilastotietojen valintaan, ja niiden esittämiseen oikealla tavalla, sekä tietolähteisiin ja käytettyihin materiaaleihin (kuten musiikki ja kuvat) viittaamiseen videon lopussa. Kaksi parasta videota / kategoria jatkavat Euroopan finaaliin.

5. Palkinnot

Viisi ryhmää molemmista kategoriasta palkitaan. Kilpailun päätyttyä järjestetään kansallinen palkintotilaisuus, jossa oppilaat saavat todistuksen ja lahjakassin. Myös joukkueita ohjaavat opettajat kutsutaan palkintotilaisuuteen ja heille annetaan kiitoslahja. Matkakulut ja mahdollinen yöpyminen palkintotilaisuuteen ja sen jälkeen tapahtuvaan illallistilaisuuteen katetaan.

Palkinnot ovat:

1. palkinto: 700 € / ryhmä
2. palkinto: 500 € / ryhmä
3. palkinto: 450 € / ryhmä

4. palkinto: 350 € / ryhmä
5. palkinto 250 € / ryhmä

Raati saattaa lisäksi palkita kunniainnalla minkä tahansa osallistujaryhmän.

Siinä tapauksessa, että osallistujaryhmillä on sama ohjaava opettaja, saa opettaja yhden palkinnon.

6. Raati

Kansallisen kilpailun raati koostuu Tilastokeskuksen, Helsingin yliopiston ja MAOL ry:n (Matemaattisten Aineiden Opettajien Liitto) edustajista.

Raadin päätös on lopullinen.

Raati voi päättää olla palkitseematta yhtään työtä.

7. Raadin päätöksistä tiedottaminen ja palkintotilaisuus

Raadin päätös ilmoitetaan voittajille ja kaikille finaaliin osallistuneille sähköpostitse ja tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen sivustolla (stat.fi). Palkintotilaisuuden paikka ja aika ilmoitetaan myöhemmin.

8. Kalenteri

Ilmoittautumisaika: 20.10.2023–26.1.2024

Ensimmäinen kilpailutehtävä jaksolla: 20.10.2023–13.2.2024

Ensimmäisen tehtävän tuloksien julkistaminen ja tiedottaminen: 14.2.2024

Toinen kilpailutehtävä (video) jaksolla: 14.2.–3.4.2024

Kansallisten voittajien julkistus: 15.4.2024

Yleisöäänestys 16.5.–28.5.2024

Palkintotilaisuus: paikka ja aika ilmoitetaan myöhemmin

9. Töiden julkaiseminen

Voittajaryhmien nimet, koulu ja osallistujakategoria julkaistaan Tilastokeskuksen sivustolla (stat.fi) sekä viestintäkanavissa. Finaalitehtävän voittajatyöt ja mahdollisen kunniainninan saaneet työt voidaan julkaista Tilastokeskuksen sivustolla. Osallistujat hyväksyvät nämä säännöt ja antavat luvan töidensä julkaisemiseen. Tilastokeskus säilyttää kaikki olympialaisten kansallisessa vaiheessa esitetyt materiaalit tietyn ajan.

10. Euroopan tilastokilpailun Euroopan finaali

Kaksi parasta ryhmää kustakin kilpailukategoriasta voi jatkaa Euroopan finaaliin, jonne kansalliseen finaaliin tehty video tekstitetään englanninkielisellä tekstityksellä. Lisäksi Euroopan finaalia varten laaditaan selvitys videon teosta.

Tilastokeskus tiedottaa voittajia Euroopan finaalista.

11. Yleisöäänestys

Tilastokeskus järjestää yleisöäänestyksen kansallisen finaalin palkituista videoista (5/kategoria) ajanjaksolla 16.5.–28.5.2024 (päättyn klo 12.00). Yleisöäänestyksen tuloksena molempien kategorioiden eniten ääniä saaneet joukkueet palkitaan. Jos jommastakummasta kategoriasta ei saada osallistujia, toisen kategorian kaksi parasta palkitaan.

12. Oikeuksien varaaminen

Tilastokeskus varaa oikeuden muuttaa Euroopan tilastokilpailun kansallisen vaiheen eli tilasto-olympialaisten ehtoja, erityisesti kalenterissa julkistettuja päivämääriä, tai jopa mahdollisesti peruuttaa kilpailun, jos tämä on perusteltua. Mahdolliset muutokset ilmoitetaan sähköpostitse osallistujille.

13. ESC:n kansallisen kilpailun sääntöjen hyväksyminen

Osallistuessaan Euroopan tilastokilpailun kansalliseen kilpailuun, osanottaja hyväksyy nämä ehdot.